

PILOT INTEGRAAL PERSOONSGEBONDEN BUDGET

Verlost van bureaucratie

Keuzevrijheid en eigen regie zonder loodzware administratieve lasten. Dat biedt het integraal persoonsgebonden budget (i-pgb). *Om de pilot in twee gemeenten van de grond te krijgen, was wel een tijdelijke AMvB nodig.*

tekst Wouter van den Elsen beeld Fotobureau Roel Dijkstra

HET IDEE VAN EEN i-pgb is simpel. Eén gezin, één plan, één pgb. Het gezin Zwaal uit Delft heeft er een. Jacob Zwaal is vader van drie zonen met autisme. Ze hebben een breed pakket aan zorg nodig waaronder huiswerkbegeleiding vanuit de Wmo en psychosociale begeleiding vanuit de jeugdzorg. Voordat Zwaal meedeed aan de pilot van het i-pgb, kon hij voor deze verschillende dingen nergens een regulier pgb krijgen. Daardoor kon hij de zorg voor zijn gezin niet organiseren zoals hij dat wil. 'We vielen overall buiten. De gemeente zag bijvoorbeeld een paar uurtjes huiswerkbegeleiding niet als iets waarvoor ik een pgb moet aanvragen. Maar die begeleiding past wél in het geheel van het zorgpakket dat ik voor mijn zonen wil om hun een zo goed mogelijke toekomst te bieden.' Daar horen het leren van structuur thuis en goede begeleiding op school bij, vindt Zwaal. 'Toen ik hoorde dat

er zoiets bestond als een integraal pgb, heb ik me aangemeld voor de pilot.' Eerst dacht hij dat ze ook hiervoor niet in aanmerking zouden komen, maar gelukkig was dat wel het geval. 'Nu heb ik één zorgplan voor mijn gezin en één pgb.'

Verschillende zorgdomeinen

Delft is een van de twee gemeenten waar de pilot met het i-pgb draait. Woerden is de andere. Wethouder sociaal domein van Woerden, Yolan Koster-Dreese, legt het principe van het i-pgb uit. 'Stel je voor dat je houder van een regulier pgb bent en vanuit verschillende zorgdomeinen hulp wilt ontvangen. Dan moet je die zorguren apart indienen om via de Sociale Verzekeringsbank (SVB) je budget te ontvangen. Uren huishoudelijke hulp komen uit het Wmo-budget en daarvoor is een gemeentelijk akkoord nodig. Voor uren persoonlijke verzorging is de verzekeraar aan zet en voor zware thuiszorg het zorgkantoor.' Daarnaast zijn er nog aparte domeinen voor jeugdzorg en forensische zorg. 'Bij cliënten die uit verschillende potjes zorgbudget no-

◀ **Jacob Zwaal, met een van zijn zonen, is blij dat ze nu één zorgplan en één pgb hebben.**

dig hebben of waarvan meerdere leden van het gezin in aparte zorgdomeinen zitten, levert dat uren administratie op', vervolgt de wethouder. 'Bovendien is het bijvoorbeeld niet toegestaan dat een persoonlijke verzorger een uurtje huishoudelijke hulp doet bij zo'n gezin. De budgetten van onder andere verzekeraars en gemeenten moeten immers streng gescheiden blijven. Dit terwijl pgb-houders gewoon een allesomvattende ondersteuning willen hebben voor hun situatie.' Om dit op te lossen werkt Woerden sinds eind 2014 aan het idee van het integraal pgb. Hierin dient de houder slechts één enkel zorgplan in met alle zorg uit verschillende domeinen die hij of zij nodig heeft. De gemeente neemt de administratie van de budgethouder over en zorgt ervoor dat de verschillende zorgfinanciers over de brug komen. Vervolgens keert het SVB alles in één budget uit aan de houder. 'De gemeente neemt dus alle bureaucratie over van de budgethouders en vooral het gedoe en gezeur met verschillende instanties om de declaraties vergoed te krijgen,' aldus Koster-Dreese.

Actief pgb stimuleren

Dat de Woerdense wethouder een van de grote trekkers is van het i-rgb is geen toeval. Koster-Dreese stond aan de wieg van het pgb en is zelf budgethouder. 'In de gemeente Woerden stimuleren we actief de inzet van pgb's. Iets waar andere gemeenten nogal eens met argusogen naar kijken. Er zijn ook gemeenten die het pgb afraden of gewoonweg niet noemen als optie bij het keukentafelgesprek.' Ze vindt het belangrijk dat aan de belofte van de Wmo ook echt voldaan wordt, namelijk dat de gemeente persoonlijk zorgaanbod dicht bij de cliënt organiseert. 'Overigens heb ik zelf geen i-rgb. Omdat ik bestuurlijk verantwoordelijk ben voor de pilot, zou dat niet kloppen.' Koster-Dreese staat al jaren in de politieke loopgraven voor het i-rgb. Want hoewel staatssecretaris Martin van Rijn van VWS officieel het startsein en zijn zegen heeft gegeven voor de pilot waaraan op dit moment zo'n 24 bewoners van Delft en Woerden meedoen, ging het allesbehalve soepel. 'Het komt erop neer dat de mensen die bij zorgverzekeraars, zorgkantoren en andere zorgregisseurs werken, zich veel te star aan hun eigen regels houden. Ze wilden onze aanvragen niet goedkeuren en geen uren declaraties vergoeden. Wij konden wel aange-

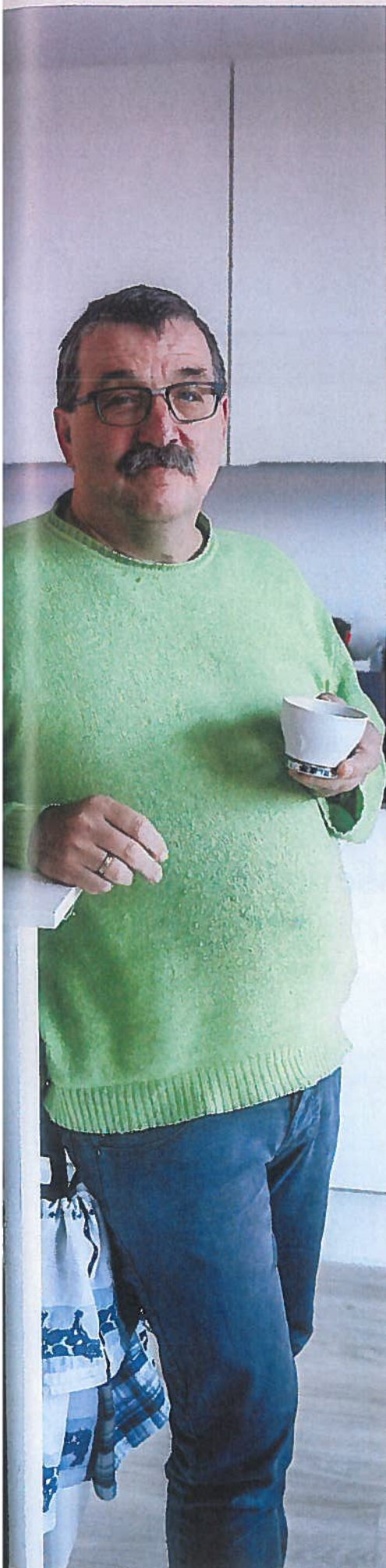
ven onder een pilot van VWS te opereren, maar dan nog bleef het systeem weerbarstig. De zorgbudgetten moesten kostte wat kost gescheiden blijven. Een declaratie waaruit niet specifiek op te maken valt hoeveel uren persoonlijke verzorging of hoeveel uur huishoudelijke hulp precies zijn geleverd, kon niet door de beugel.'

Na veel getrek en gelobby heeft de Tweede Kamer uiteindelijk in oktober een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) aangenomen, waarin de staatssecretaris nogmaals wettelijk vastlegt dat alle instellingen die onder VWS vallen, mee moeten werken aan de realisatie van het i-rgb. 'Deze AMvB is het instrument waarmee wij als gemeente bij de uitkerende instanties aan kunnen komen. Nu kunnen zij wel meewerken. Het i-rgb verloopt nu goed aan de voorkant voor onze budgethouders. Het is de komende maanden nog wel spannend of de betrokken instanties inderdaad over de brug komen en het geld vergoeden dat wij als gemeenten hebben voorgeschoten. Wat dat betreft nemen we hier een financieel risico. Zeker omdat we ook extra tijd en mankracht nodig hebben voor de verwerking van de administratie van budgethouders en het inregelen van deze nieuwe manier van werken. Daar steken we onze nek mee uit. Maar dat moet je volgens mij doen als je je als gemeente verantwoordelijk voelt voor een goed en integraal zorgaanbod.'

Twee knelpunten

De persoon die weet of cliënten inderdaad tevreden zijn met het zorgaanbod via een i-rgb, is Rudy Bonnet van Stade Advies. Hij is projectleider van het i-rgb. 'In oktober heeft TNO een rapport opgeleverd met de resultaten van interviews met 15 van de 24 deelnemers aan de pilot. Hieruit blijkt dat deelnemers meer ruimte ervaren in hun mogelijkheden en dat mantelzorg als minder belastend wordt ervaren. Vooral deelnemers die eerst zorg in natura ontvin-

'We nemen hiermee een *financieel risico*'

> gen, hebben in de pilot het gevoel dat hun specifieke zorgwens nu beter ingevuld kan worden.' Er komen ook twee duidelijke knelpunten naar voren uit de rapportage. Bonnet: 'Ten eerste blijkt dat deelnemers behoefte hebben aan meer informatie over wat ze nu precies moeten verantwoorden qua zorguren binnen de pilot i-pgb. Dat is vaak toch niet helemaal duidelijk. De gemeenten moeten hierover duidelijkheid geven om de onrust weg te nemen.' Een tweede punt betreft de toekomst van het i-pgb na 1 september 2017, de einddatum van de pilot. 'De gemeenten willen de deelnemers zo snel mogelijk informeren wat er na de pilot gaat gebeuren, zodat zij weten waar ze aan toe zijn.' Deelnemer Zwaal herkent zich wel in de bevindingen van Bonnet. 'Ik ben zeker tevreden met het i-pgb. Maar als ik een verbetermogelijkheid mag opperen, zou ik graag zien dat er een overzicht komt van goede aanbieders waaruit je kunt kiezen. Hiermee zeg ik niet dat gemeenten de keuze voor aanbieders moeten gaan beperken. Ik denk meer aan een soort van bibliotheek of overzicht van partijen waarmee de gemeenten al eerder zaken

'Bij de zorgregisseurs hield men *star vast aan de eigen regels*'

hebben gedaan en die goed bekend staan. Dat lijkt me handig voor budgethouders zoals ik die soms heel hard moeten zoeken om geschikte zorgverleners te vinden.' Bonnet laat weten dat hij hierover met Per Saldo, de belangenvereniging voor mensen met een pgb, in gesprek is.

Uitbreiding integraal zorgaanbod

In februari gaat staatssecretaris Martin van Rijn met de betrokkenen bij de pilot praten over hun ervaringen. Daarna moet snel duidelijk worden in hoeverre het i-pgb wordt overgedragen naar zijn opvolger en de AMvB verlengd gaat worden. Bonnet: 'Ik hoop van harte dat Delft en Woerden verder gaan met de pilot.' Wethouder Koster-Dreese gaat – met de goede afspraken vanuit de mogelijkheden die de AMvB nu biedt – zeker uit van voortzetting van de pilot en hoopt ook op

uitbreiding. 'Zowel ik als mijn collegawethouder Raimond de Prez van Delft willen door. Nu de kinderziekten eruit zijn, kunnen we gaan uitbreiden. Niet alleen met meer deelnemers maar ook met meer aandacht voor de bijzondere situatie van meerdere zorgvragers binnen één gezin. En op termijn zou ik ook voor mensen zonder pgb een integraal zorgaanbod via gemeenten mogelijk willen maken.'

Aline Molenaar, directeur van Per Saldo hoopt samen met de wethouders op voortgang en uitbreiding van het i-pgb. 'Voor ons zijn deze twee pilots in Delft en Woerden de allerebelangrijkste trajecten binnen het hele pgb-dossier. Het gaat om keuzevrijheid en hoe je zelf je eigen zorg in kunt richten. Dat moet kunnen over de grenzen van alle domeinen heen, met eigen regie en zonder loodzware administratieve lasten.' ■